

Liturgie voor SHABATMIDDAG - YOM SHABAT יום שבת

Sinds mensen heugen is het gebruikelijk dat op Yom Shabat de dienst in de synagoge afgesloten wordt met Qidush en Motzi [het zegenen van wijn en brood], waarna in de zijzaal van de sjoel een gezamenlijke maaltijd wordt genuttigd. Elke gemeente heeft daarvoor een eigen מנהג Minhag [gewoonte]. De ene sjoel heeft een warme hap, de andere een koud buffet en weer een andere taarten en gebak. Maar in elk geval vormt de Qidush hier evenals op Erev Shabat de overgang van het liturgisch gedeelte naar het informeel gedeelte van de wekelijkse Shabatviering. In de liturgie op de vrijdagavond wordt voor de Qidush gezegd: ויהי ערב ויהי בקר יום הששי Vay'hi erev vay'hi voqer: yom haShishi [Toen was het avond geweest en het was morgen geweest: de zesde dag] om daarmee aan te geven dat een bijbels etmaal met de avond begint en verdeeld is in 12 uren voor de nacht en 12 uren voor de dag. Met de Qidush op vrijdagavond wordt derhalve het nachtelijke deel van de Shabat geheiligd en met de Qidush op Shabatmiddag het dagdeel. Voor degenen die om welke reden dan ook niet in staat zijn om een sjoel te bezoeken, heb ik zowel de Qidush alsook de lezing van Parasha, Haftara en B'rit haChadasha in de liturgie voor de huiselijke viering opgenomen evenals een aantal liturgische gebeden.

1. שמע קריאת Q'riyat Sh'ma - De geloofsbelijdenis

Men zegt staande שמע קריאת Q'riyat Sh'ma met het gezicht naar Jeruzalem:

שמע ישראל יי אלהינו יי אחד:
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

Sh'ma Yisra'el: Adonai Eloheinu, Adonai Echad!
Baruch Shem k'vod Mal'chuto l'olam va'ed!

Hoor Israël: de Eeuwige is onze G'd, de Eeuwige is EEN!

Geprezen zij de Naam van Zijn Koninklijke Majesteit, voor in alle eeuwigheid!

Devarim [Deuteronomium] 6:4 en יומא Yoma 6:2

ואהבת את יי אלהיך בכל לבבך
ובכל נפשך ובכל מאודך:
והיו הדברים האלה אשר אנוכי מצוך היום על לבבך:
ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:
וקשרתם לאות על ידיך והיו לטוטפות בין עיניך:
וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

V'ahav'ta et Adonai Eloheicha b'chol l'vav'cha
uv'chol naf'sh'cha uv'chol m'odecha.

V'hayu haD'varim haEle, asher anochi m'tzav'cha haYom, al l'vavecha.

V'Shinan'tam l'vaneicha, v'dibar'ta bam, b'shiv't'cha b'veitecha, uv'lech't'cha
baDerech uv'shoch'b'cha uv'qumecha.

Uq'shar'tam l'ot al-yadeicha, v'hayu l'totafot bein einecha.

Uch'tav'tam al-mezuzot beitecha uvish'areicha.

Gij zult de Eeuwige, uw G'd, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw kracht. Wat ik u heden gebied, zal in uw hart zijn, gij zult het uw kinderen inprenten en daarover spreken, wanneer gij in uw huis zit, wanneer gij onderweg zijt, wanneer gij nederligt en wanneer gij opstaat. Gij zult het ook tot een teken op uw hand binden en het zal u een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn, en gij zult ze schrijven op de deurposten van uw huis en aan uw poorten.

דברים D'varim [Deuteronomium] 6:4-9

2. ושמרו בני־ישראל - V'sham'ru v'nei Yisra'el - De kinderen van Israël

Men leest staande de opdracht om de Shabat te vieren:

וּשְׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרוֹתֵיכֶם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֹתוֹת הַיָּמִים לְעוֹלָם כִּי־שֶׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפַשׁ:

V'sham'ru v'nei Yisra'el et-haShabat la'asot et-haShabat l'dorotam b'rit olam. Beini uvein b'nei Yisra'el ot hi l'olam ki-sheshet yamim asa Adonai et-haShamayim v'et-haAretz, uvayom haSh'vi'i shavat vayinafash.

De kinderen van Israël moeten de Shabat houden door de Shabat te vieren tot in de verste geslachten als een eeuwig verbond. Tussen Mij en de kinderen van Israël is het voor eeuwig een teken dat de Eeuwige in zes dagen hemel en aarde gemaakt heeft, maar op de zevende dag ophield en herademde.

שמות Sh'mot [Exodus] 31:16-17

3. חצי קדיש Chatzi Qadish - Half Kaddisj

Nu worden de eerste twee strofen van het Qadish-gebed uitgesproken, waarin het belijden en het onvoorwaardelijk aanvaarden van G'ds wereldleiding centraal staat alsook het prijzen en verheerlijken van hetgeen de Eeuwige voor ons betekent en de verwachting van het messiaanse koninkrijk op aarde. Het is één van de weinige gebeden in het aramees, want het is ontstaan in de Babylonische ballingschap, toen de volkstaal het Aramees was.

יִתְגַּדַּל וַיִּתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעַלְמָא דִּי־בְרָא כְרַעוּתָהּ
וַיִּמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיִּי
דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא וּבְזַמְנָא קָרִיב וְאָמְרוּ אַמֵּן:

Yit'gadal v'yit'qadash sh'me raba, b'al'ma di-v'ra chirute,
v'yam'lich mal'chute, b'chayechon uv'yomeichon, uv'chaiye
d'chol beit Yisra'el, be'agala uviz'man qariv v'im'ru: Amen!

Verheerlijkt en geheiligd zij de Naam van de Hoogverhevene in de wereld die Hij naar Zijn welbehagen heeft geschapen; dat Hij Zijn Koninkrijk moge vestigen gedurende uw levensdagen en die van het gehele huis Israël, spoedig en binnen een zeer korte tijd. Zegt hierop: Amen!

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעַלְמֵי עַלְמַיָּא:

Y'he Sh'me raba m'vorach l'olam ul'al'mei al'maya!

De Naam van de Hoogverhevene zij geprezen in alle eeuwigheid!

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם
ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל
שמה דקודשא בריך הוא לעלא מן כל ברכתא ושירתא
תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן:

Yit'barach v'yish'tabach v'yit'pa'ar v'yit'romam
v'yit'nase v'yit'hadar v'yit'ale v'yit'halal
Sh'me d'Qud'sha b'rich Hu, l'ela min kol bir'chata v'shirata,
tush'b'chata v'nech'mata da'amiran b'al'ma, v'imru: Amen!

Geloofd, geprezen, geroemd, verheven, hoog vereerd, verheerlijkt, verhoogd en met eerbied geprezen zij de Naam van de Allerheiligste, die lofwaardig is, verheven boven alle lof, gezang, prijslied en smeking, welke ooit in de wereld uitgesproken worden. Zegt hierop: Amen!

4. ברכת כוהנים Birkat Kohanim - de priesterzegen

Nu wordt met uitgespreide handen de zegen over alle aanwezigen uitgesproken.

אלהינו ואלהי אבותינו: ברכנו בברכה המשולשת בתורה
הכתובה על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן
ובניו כוהנים עם קדושך כאמור:

Eloheinu v'Elohei Avoteinu, bar'chenu baB'racha haMeshuleshet baTora,
haK'tuva al y'dei Moshe Av'decha, haAmura miPi Aharon uVanav, Kohanim
Am q'doshecha ka'amur:

Onze G'd en G'd van onze voorouders, zegen ons met de in drie zinnen vermelde zegen in Uw Tora, geschreven door Uw dienaar Moshe, uitgesproken door Aharon en zijn zonen, de priesters, het U gewijde volk, zoals het geschreven staat:

יברכך יי וישמרך:
יאר יי פניו אליך ויחנך:
ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:
בשם ישוע משיחנו אמן:

Y'varechecha Adonai v'Yish'm'recha.
Ya'er Adonai panav eleicha vichuneka.
Yisa Adonai panav eleicha v'Yasem l'cha Shalom.
B'Shem Yeshua M'shichenu, amen!

*De Eeuwige zegene u en Hij behoede u.
De Eeuwige doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig.
De Eeuwige verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede.
In de naam van Yeshua, onze Messias, amen!*

במדבר Bamidbar [Numeri] 6:24

5. קריאת התורה Q'riat haTora - de Schriftlezing

De Schriftlezing bestaat voor ons messiasbelijdende gelovigen uit drie onderdelen, namelijk het lezen van de Sidra ofwel Parasha, dat meerdere hoofdstukken uit de Tora omvat, daarna de Haftara uit de profetische boeken en tenslotte een bij het onderwerp passende lezing uit B'rit haChadasha, het Nieuwe Verbond.

ברכו את יי המבורך:
ברוך יי המבורך לעולם ועד: (2x)

Bar'chu et Adonai haM'vorach!
Baruch Adonai haM'vorach l'olam va'ed! (2x)

Prijst de Eeuwige, de Gezegende!
Geprezen zij de Eeuwige, de Gezegende, voortdurend en altijd! (2x)

B'racha vóór het lezen van de Tora:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
אשר בחר בנו מכל העמים
ונתן לנו את תורתו:
ברוך אתה יי נותן התורה אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
asher bachar-banu mikol haAmim
v'natan-lanu et-Torato.
Baruch Ata Adonai, noten haTora, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal,
die ons heeft uitgekozen uit alle volken
en ons Uw Tora gegeven heeft.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die ons de Tora geeft, amen!*

B'racha ná het lezen van de Tora:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
אשר נתן לנו תורת אמת
וחיי עולם נטע בתכנו:
ברוך אתה יי נותן התורה אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
asher natan lanu Torat-emet,
v'chayei olam nata b'tochenu.
Baruch Ata Adonai, noten haTora, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal,
die ons de Tora van de waarheid gegeven heeft
en eeuwig leven in ons geplant heeft.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die ons de Tora geeft, amen!*

B'racha vóór het lezen van de Haf'tara:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
אשר בחר בנביאים טובים
ורצה בדבריהם הנאמרים באמת:
ברוך אתה יי הבוחר בתורה
ובמשה עבדו ובישראל עמו
ובנביאי האמת והצדק אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
asher bachar bin'vi'im tovim
v'ratza b'div'reihem haNe'emarim b'emet.
Baruch Ata Adonai, haBocher baTora,
uv'Moshe av'do, uv'Yisra'el amo,
uvin'vi'ei haEmet v'haTzedeq, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal,
die goede profeten heeft uitgekozen
en behagen heeft gevonden in hun woorden die op waarheid berusten.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die Zijn keuze bepaald heeft op de Tora,
op Moshe, Zijn dienaar, en op Israël, Zijn volk,
en op de profeten die waarheid en gerechtigheid verkondigen, amen!*

B'racha ná het lezen van de Haf'tara:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
צור כל-העולמים צדיק בכל-הדורות
האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקיים
שכל-דבריו אמת וצדק:
נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריך
ודבר אחד מדבריך אחור לא-ישוב ריקם
כי אל מלך נאמן ורחמן אתה:
ברוך אתה יי האל הנאמן בכל-דבריו אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
tzur kol haOlamim, tzadiq b'chol haDorot,
haEl haNe'eman, haOmer v'ose, haM'daber um'qayem,
sh'kol-d'varav emet v'tzedeq.
Ne'eman Ata Hu Adonai Eloheinu, v'ne'emanim d'vareicha,
v'davar echad mid'vareicha, achor lo-yashuv reiqam,
ki El Melech ne'eman, v'rachaman Ata.
Baruch Ata Adonai, haEl haNe'eman, b'chol-d'varav, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal,
Rots van alle eeuwigheid, rechtvaardig in alle geslachten,
getrouwe G'd, die zegt en doet, die spreekt en volbrengt,
al Uw woorden zijn waar en rechtvaardig.
Trouw bent U, Eeuwige, onze G'd en betrouwbaar zijn Uw woorden,
niet één van Uw beloften zal onvervuld blijven,
want U bent een trouwe en genadige G'd en Koning.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, de G'd die trouw blijft aan al Zijn woorden, amen!*

B'racha vóór het lezen van B'rit haChadasha:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
אשר נתן לנו גואלנו ישוע
המשיח לישראל ולגוים ככתוב על ידי נביאיך
ברוך אתה יי נותן הברית החדשה אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
asher natan lanu Go'alenu Yeshua,
haMashiach l'Yisra'el ul'goyim kakatuv al y'dei n'vi'eicha
Baruch Ata Adonai, noten haB'rit haChadasha, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal,
die ons onze Redder Yeshua gegeven heeft,
de Messias voor Israël en de volkeren zoals opgetekend staat door de profeten.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die ons het Nieuwe Verbond geeft, amen!*

B'racha ná het lezen van B'rit haChadasha:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
אשר נתן לנו את תורתך בקרבנו ועל לבנו:
ברוך אתה יי הנותן לנו באהבתך
הברית החדשה אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
asher natan lanu et Toratecha, b'qirbanu v'al libenu.
Baruch Ata, Adonai, hanoten lanu b'ahavat'cha
haB'rit haChadasha, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige onze G'd, Koning van het heelal,
die ons uw Tora te midden van ons en in ons binnenste gegeven heeft.
Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die in Uw liefde
ons het Nieuwe Verbond geeft, amen!*

6. קידוש לשבת Qidush l'Shabat - De wijding van de Shabat

Nu volgt de קידוש Qidush, hetgeen heiliging betekent. Het is de wijding van de Shabat. De heer des huizes schenkt koshere wijn in een beker, neemt de beker in de rechterhand en zegt staande de eerste versie van het vierde gebod en daarna de ברכה B'racha [zeggenspreuk] over de wijn. In het gezin drinkt men vervolgens uit één beker, maar in grotere gezelschappen worden doorgaans kleine bekertjes uitgereikt.

זכור את־יום השבת לקדשו:
ששת ימים תעבוד ועשית כל־מלאכתך:
ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא־תעשה כל־מלאכה אתה
ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך:
כי ששת־ימים עשה יי את־השמים ואת־הארץ את־הים
ואת־כל־אשר־בם וינח ביום השביעי על־כן ברך יי
את־יום השבת ויקדשהו:

Zachor et-yom haShabat l'qad'sho. Sheshet yamim ta'avod v'asita kol-m'lach'techa. V'yom haSh'vi'i Shabat l'Adonai Eloheicha lo ta'ase chol-m'lacha ata uvin'cha-uvit'cha av'decha va'amat'cha uv'hem'techa v'ger'cha asher bish'areicha. Ki sheshet-yamim asa Adonai et-haShamayim v'et-haAretz et-haYam v'et-kol-asher-bam vayanach baYom haSh'vi'i al-ken berach Adonai et-yom haShabat vay'qad'shehu.

Gedenk de Shabatdag, dat gij die heiligt; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen; maar de zevende dag is de Shabat van de Eeuwige, uw G'd; dan zult gij geen werk doen, gij noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont. Want in zes dagen heeft de Eeuwige de hemel en de aarde gemaakt, de zee en al wat daarin is, en Hij rustte op de zevende dag; daarom zegende de Eeuwige de Shabatdag en heiligde die.

שמורת Sh'mot [Exodus] 20:8-11

Men heft de Qidush-beker met de rechterhand op en zegt de B'racha over de wijn:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן אמן:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu, Melech haOlam, bore p'ri haGafen, amen!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, Gij die de vrucht van de wijnstok hebt geschapen, amen!

Men zegt: לחיים L'chayim! [op het leven!], drinkt uit de beker en zegt de tweede versie van het vierde gebod waarin de verlossing centraal staat, en daarna de ברכה B'racha [zegenspreuk] voor de Shabat:

שמור את־יום השבת לקדשו כאשר ציוך יי אלהיך:
ששת ימים תעבוד ועשית כל־מלאכתך:
ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא־תעשה כל־מלאכה
אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך וחמורך
וכל־בהמתך וגרך אשר בשעריך למען ינוח עבדך ואמתך
כמוך: וזכרת כי־עבד היית בארץ מצרים ויוצאך יי אלהיך
משם ביד חזקה ובזרוע נטויה על־כן ציוך יי אלהיך לעשות
את־יום השבת:

Shamor et-yom haShabat l'qad'sho ka'asher tziv'cha Adonai Eloheicha. Sheshet yamim ta'avod v'asita kol-m'lach'techa. V'yom haSh'vi'i Shabat l'Adonai Eloheicha lo ta'ase chol-m'lachah ata uvin'cha-uvit'cha v'av'decha va'amatecha v'shor'cha vachamor'cha v'chol-behem'techa v'ger'cha asher bish'areicha l'ma'an yanuach av'decha va'amat'cha kamocho. V'zachar'ta ki-eved hayita b'erezt Mitz'rayim vayotzi'acha Adonai Eloheicha misham b'yad chazaqa uviz'roa n'tuya al-ken tziv'cha Adonai Eloheicha la'asot et-yom haShabat.

Onderhoud de Shabatdag, dat gij die heiligt, zoals de Eeuwige, uw G'd, u geboden heeft. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Shabat van de Eeuwige, uw G'd; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw rund, noch uw ezel, noch uw overige vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont, opdat uw dienstknecht en uw dienstmaagd rusten zoals gij; want gij zult gedenken, dat gij dienstknechten in het land Egypte geweest zijt, en dat de Eeuwige, uw G'd, u vandaar heeft uitgeleid met een sterke hand en met een uitgestrekte arm; daarom heeft u de Eeuwige, uw G'd, geboden de Shabatdag te houden.

דברים D'varim [Deuteronomium] 5:12-15

ברוך אתה יי מקדש השבת:

Baruch Ata Adonai m'qadesh haShabat!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die de Shabat heeft geheiligd!

Men zegt opnieuw: לחיים L'chayim! [Op het leven!] en drinkt de beker leeg. Evenals op vrijdagavond slaan wij het ritueel wassen van de handen over omdat Yeshua in מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 15:1-9 en Marcus 7:1-13 benadrukt, dat dit een **menselijke** traditie is, die door de rabbijnen is ingesteld, en gaan daarom direct verder met מוציא לחם Motzi Lechem, het zegenen van brood en zout.

7. מוציא לחם Motzi Lechem - Het breken van het brood

De heer des huizes houdt het brood omhoog en spreekt de B'racha uit:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
המוציא לחם מן הארץ וציונו להיות מלך הארץ אמן:

Baruch Ata, Adonai, Eloheinu, Melech haOlam,
haMotzi lechem min haAretz, v'tzivanu l'hiyot melach haAretz, amen!

*Gezegend zijt Gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal,
die het brood uit de aarde voortbrengt*

תהלים Tehilim [Psalmen] 104:14

en die ons heeft opgedragen, het zout der aarde te zijn, amen!

מתתיהו Matityahu [Mathéüs] 5:13, Marcus 9:49-50, Lucas 14:34-35

Hij breekt stukjes brood af, doopt ze in het zout of strooit er zout overheen en geeft ze door aan zijn tafelgenoten, om ze vervolgens gezamenlijk te eten. De woorden van Yeshua haMashiach: "Ik ben het brood dat van de hemel is gekomen" (יוחנן Yochanan [Johannes] 6:41) en "Gij zijt het zout der aarde" (מתתיהו Matityahu [Matthéüs] 5:13) komen daarbij in onze gedachten. Het officiële gedeelte is hiermee beëindigd. Nu volgt de maaltijd. Er wordt feestelijk gegeten en gedronken, blij verteld en tot slot zingt men vrolijke זמירות Zemiroth [Shabatliederen], waarin dikwijls de verwachting van de spoedige komst van de Mashiach tot uitdrukking komt.

8. ברכת המזון Birkat haMazon - Tafelgebed

Dank te zeggen voor het eten stamt uit zeer oude tijden en berust op het Torawoord: "Gij zult eten en verzadigd worden, en als je dan naar genoeg gegeten hebt, dank dan de Eeuwige, uw G'd, voor het goede land dat Hij u gegeven heeft" (דברים D'varim [Deuteronomium] 8:10).

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם
הזן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים:
הוא נותן לחם לכל-בשר כי לעולם חסדו:
ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו
ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול
כי הוא זן ומפרנס לכל ומטיב לכל ומכין מזון
לכל-בריותיו אשר ברא:

Baruch Ata Adonai, Eloheinu Melech haOlam,
hazan et-haOlam kulo, b'tuvo b'chen b'chesed uv'rach'amim.
Hu noten lechem l'chol-basar, ki l'olam chas'do.
Uv'tuvo haGadol tamid lo chasar-lanu,
v'al yech'sar-lanu mazon l'olam va'ed, ba'avur sh'mo haGadol,
ki Hu zan um'far'nes lakol, umetiv lakol, umechin mazon
l'chol-b'riyotav asher bara.

*Gezegend zijt gij, Eeuwige, onze G'd, Koning van het heelal, die de hele wereld door Uw goedheid, welwillendheid en ontfermende liefde van voedsel voorziet.
U geeft aan ieder wezen voedsel, want onbeperkt is Uw liefde!
Door Uw grote goedheid hebben wij nooit gebrek geleden; moge er voor ons nooit en te nimmer gebrek aan voedsel zijn, omwille van Uw grote Naam!
Gij zijt het immers die allen voedsel en levensonderhoud verschaft, die allen goed doet en voor al Uw schepselen die U geschapen hebt, de voeding verzorgt!*

ברוך אתה יי הזן את-הכל:

Baruch Ata Adonai, hazan et-haKol!

Gezegend zijt Gij, Eeuwige, die allen van voedsel voorziet!

שבת שלום

Shabat Shalom

Gut Schabbes!

Aanhang: אדון עולם Adon Olam - Heer van het heelal

Evenals op vrijdagavond is het ook overdag gebruikelijk om tijdens of na de Shabat-maaltijd een aantal Zemirot uit een speciale zangbundel te zingen om daarmee onze dankbaarheid te uiten aan de Allerhoogste dat Hij ons steeds verzorgt en beschermt. Voor degenen die niet in staat zijn de synagoge te bezoeken staat hieronder het plechtige Adon Olam [Heer van het heelal], dat bij de viering van de Shabat niet mag ontbreken.

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא
לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא:

ואחרי ככלות הכל לבדו ימלוך נורא
והוא היה והוא הוה והוא יהיה בתפארה:

והוא אחד ואין שני להמשיל לו להחבירה
בלי ראשית בלי תכלית ולו העז והמשרה:

והוא אלי וחי גואלי וצור חבלי בעת צרה
והוא נסי ומנוס לי מנת כוסי ביום אקרא:

בידו אפקיד רוחי בעת אישן ואעירה
ועם רוחי גויתי יי לי ולא אירא:

Adon olam asher Malach, b'terem kol y'tzir niv'ra.
L'et n'asa b'chef'tzo kol azai Melech shemo niq'ra!

V'acharei kich'lot haKol l'vado yiM'loch nora!
Y'Hu haya v'Hu hove v'Hu yih'ye b'tifara!

V'Hu echad v'ein sheni l'ham'shil lo l'hach'bir,
b'li reshit b'li tach'lit v'lo haOz v'haMis'ra!

V'Hu Eli v'chai Goali v'tzur chev'li b'et tzara,
v'Hu nisi umanos li, m'nat kosi b'yom eq'ra!

B'yado af'qid ruchi b'et ishan v'aira,
v'im ruchi g'viyati Adonai li v'lo ira!

Heer van het heelal, die Koning is, die regeerde vóór enig wezen geschapen was; toen het heelal naar Zijn wil gemaakt werd, werd Hij reeds Koning genoemd! En later als alles vergaan mocht zijn, zal Hij nog steeds de ontzagwekkende Koning zijn! Hij was, Hij is en Hij zal er voor altijd zijn, in volle glorie! Hij is EEN, en geen andere god is met Hem gelijk te stellen of met Hem te verbinden. Hij is zonder begin en zonder einde, bij Hem is de macht en de heerschappij! Hij is mijn G'd, mijn levende Verlosser, mijn Rots in tijd van nood! Hij is mijn banier en mijn toevlucht, het aandeel in mijn beker (bereid mij te helpen) als ik Hem roep! In Zijn handen beveel ik mijn ziel als ik slaap en als ik waak. En met mijn ziel ook mijn lichaam. G'd is met mij en ik zal nooit vrezen.